

Groenaanleg in nieuwe wijk in Nijkerk

Betrokken bij je woonomgeving

FOTO'S: TON VAN DEN BORN

In Nijkerk werken leerlingen mee aan de groenvoorziening in een nieuwe wijk. Leerlingen steken liever hier een spa in de grond dan dat ze op school lessen volgen. Bovendien biedt de aanpak gelegenheid om het onderwijs te vernieuwen.

“**M**oet je niet weg?”

vraagt Richard van Elteren, docent in Nijkerk (Groenhorst College). Hij stopt met bus en een aanhangwagen vol gereedschap op het schoolterrein en draait het raampje open. Een paar leerlingen treuzelen nog bij de fietsenstalling. “Over tien minuten beginnen we.”

De vierdejaars vmbo'ers worden verwacht in een nieuwbouwwijk aan de andere kant van de stad. De Bogen – zo heet de wijk – is in aanbouw. Verschillende straten zijn pas gedeeltelijk bebouwd en er worden nog huizen gebouwd. Pas aangelegde perkjes,

◀ Sharon, Christiaan en Ruben leggen het rozenperk aan

'Het werkt. Leerlingen voelen ook echt verantwoordelijkheid'

tuinen, gemeentelijk groen, gras, straatbomen, waterpartijen, een skatebaan. En daartussen rijden kranen, mengwagens en trucks.

De leerlingen zullen er vanmiddag na een korte instructie rozen en klimplanten aanplanten. "Leuk om te doen", reageren John (16) uit Bunschoten en Jan-Willem (15) uit Ermelo even later. "Leuker dan school", zegt John terwijl hij voorzichtig een rozenstruik uit een pot trekt.

Proeftuin

Locatiedirecteur Anne Dijk vertelt dat er vanuit school al jarenlang contact is met ISS Landscaping Services, voorheen Drielanden Groenvoorziening. De gemeente Nijkerk wilde een wijk met niet-alledaags groen en ISS dacht aan een niet-alledaagse aanpak, met Groenhorst-leerlingen. Het groen zou dan innovatief zijn, maar de kosten van de aanleg liever niet.

De drie partijen bekeken gezamenlijk mogelijkheden en onmogelijkheden. Dat was in 2001. "Een jaar later", zo vertelt Dijk, "was duidelijk dat we elkaar konden versterken." Iedereen zag voordelen, zoals werkgelegenheid, garantie voor toekomstig personeel en betrokkenheid van jongeren bij het gemeentelijke groen.

Voor de school zat meerwaarde bijvoorbeeld in de praktijkervaring. "Onze eigen schooltuin is te klein om leerlingen voldoende te laten proeven aan het werk. Bovendien blijft zo'n school een veilige omgeving en zijn de eisen die aan het werk daar worden gesteld niet zoals in de echte beroepspraktijk."

Leerlingen moeten daar nu bijvoorbeeld af en toe bewoners te woord staan en ze komen in aanraking met

de ibor-systematiek (integraal beheer openbare ruimte). Deze methodiek zorgt dat ontwerpers en beheerders, en ook bewoners, meer om zich heen kijken. Dat ze zich verdiepen in de invloed van hun wensen of van hun werk op de omgeving.

Bewoners praten mee via een klankbordgroep. Door hun participatie kan, zo is de verwachting, ook op termijn de kwaliteit van de woonomgeving hoog blijven. Want het gevoel wordt versterkt dat deze woonomgeving 'onze' woonomgeving is.

Er is vervolgens met kwekers gesproken over vernieuwend assortiment en experimenteerruimte. Ze beschouwen De Bogen nu als een soort proeftuin. En ook Larenstein en bureau Slag werden betrokken bij de wijkinrichting. Tuin- en landschapstudenten van de hogeschool hebben ontwerpen gemaakt en bureau Slag heeft deze getoetst en verder aangepast.

Instructiekaarten

Twee jaar geleden, na een gezamenlijke presentatie van Larenstein, Slag, Groenhorst en Drielanden, gaf de gemeente Nijkerk, opdrachtgever, goedkeuring voor de aanpak. "Daarna kwam het in een stroomversnelling", zegt Dijk. "We hebben ons via contracten geconformeerd voor deelname in aanleg, onderhoud en beheer. Het project duurt tien jaar, tot 2012."

Het project is vervolgens aangegrepen voor onderwijsvernieuwing. Het moest uitnodigend voor leerlingen worden, activerend en competentiegericht. Met deze doelstelling kon er ook subsidie worden verkregen waarvoor de school onder andere gereedschap kon aanschaffen.

"Zo komen we langzamerhand bij de

▲ John: "Leuker dan school"

uitvoering", zegt Dijk. "Daar weet Richard (projectcoördinator) meer van." Hij zit behalve in een Stuurgroep Onderwijs ook in een Werkgroep Bouw. Gespreksthema is daar: wat moet er worden gedaan en hoe zetten we de leerlingen aan het werk? Begeleiders, in dienst van (opleidingsbedrijf) ISS, hebben daar een belangrijke rol in. De leerlingen zelf werken dan aan de hand van werkinstructiekaarten. Er is wel verschil tussen de bbl'ers en klas 3 en 4 van het vmbo, legt Richard van Elteren uit. De vmbo'ers doen gerichte opdrachten in kleine groepjes en de bbl'ers moeten meer 'het grote totaal' overzien. Voor vmbo, klas 3, zijn de instructies sturend en gedetailleerd, voor klas 4 zijn ze al minder sturend en in de bbl krijgen ze enkel het eindbeeld en moeten ze het zelf uitzoeken. Daar heb je als ze aan de slag gaan ook enige functieverdeling, bijvoorbeeld: wie is er vandaag voorman?

Schoffelploeg

Het afgelopen jaar is er van alles aangeplant; struiken, heesters, planten. Er is onderhoud gepleegd en planten zijn →

getopt om de groei laag te houden. Er is gespit en gefreesd.

In principe gaan er zo elke dag van de week leerlingen aan de slag, 2 tot 3 uur per dag. “Het moet wel passen in het programma”, zegt Van Elteren.

“We willen niet gebruikt worden voor klusjes of als schoffelploeg. Het moet zinvol zijn. Het gaat er ook niet om dat ze zo snel mogelijk werken, maar dat ze kwaliteit leveren. Mijn taak is dan: zorgen dat het in het onderwijs past.” Bij slecht weer verdiepen de leerlingen zich in bouwtekeningen, of ze gaan de kas in. En in de winter zitten ze vaker op school. Maar vandaag is een mooie, zonnige dag.

Sharon (16) uit Nijkerk steekt, onder toezicht van de ISS-werkvoorbereiders Christiaan en Ruben, een spa in de grond. Ze heeft net uitleg gekregen over diepte en onderlinge afstand van de rozenstruiken. “Leuk”, reageert ze. “Ik ben overgestapt vanuit bloem, want groenvoorziening trok me meer.” De rozen staan snel op hun plek en Sharon veegt het rozenperk netjes aan.

Betrokkenheid

Participatie verhoogt betrokkenheid, is het idee. De verbondenheid vanuit het onderwijs zal toenemen door observatie van de ontwikkeling van de wijk en een bijdrage aan de realisatie daarvan.

Het werkt, vindt Van Elteren. Leerlingen voelen ook echt verantwoordelijkheid. Terwijl we door de nieuwbouwwijk rijden, vertelt hij dat vorig jaar als een van de eerste klussen een rotonde werd ingeplant. 's Nachts rausde er een vandalist met zijn auto doorheen en de maandag daarop, toen de bbl'ers aan de slag zouden gaan, zeiden ze uit eigen initiatief: ‘we gaan eerst de rotonde weer in orde maken’. De innovatieve aanpak is intussen bekroond met een provinciale onderwijsprijs (7.000 euro) en de school is 26 januari kandidaat voor een nationale prijs.

Dat geeft extra uitstraling. Dijk: “Er zijn nu al verzoeken vanuit Amersfoort en Putten om een zelfde aanpak ook daar te starten. Mooi, maar het gaat ons niet om productie, het gaat echt om het leren.” ∞

Ton van den Born